

**Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Кафедра «Інструментальне виконавство (за видами)»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проект з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

31 серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Інструментальне виконавство (за видами)»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Київ – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «ТЕОРІЯ МУЗИКИ» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Інструментальне виконавство (за видами)»**

Розробник:

Винниченко О.В. – викладач вищої категорії, КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Раковська І.Е. - викладач-методист, КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **«Інструментальне виконавство (за видами)»**

протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

перезатверджено: протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри Ясько О.А.

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки: I-й	
Загальна кількість годин – 90	48/0	8/6
	Рік підготовки: II-й	
	0/0	0/0
	Рік підготовки: III-й	
	0/0	0/0
	Рік підготовки: IV -й	
	0/0	0/0
Кількість модулів – 1 денному, 2 заочний	Семестри:	
Тижневих годин <i>групових занять</i> для <i>денної</i> форми навчання: 1 семестри 3 години на тиждень денна	I	I, II
	Групові:	
	Денна Всього – 48 Практичні-48	Заочне Всього – 14 Практичні – 14
Тижневих годин <i>самостійної роботи</i> студента для <i>денної</i> форми навчання: 1 семестр – 2,5 години на тиждень		
Для <i>заочної</i> форми навчання: 1-2 го – 2,5 годин на тиждень		
Форма підсумкового контролю: Іспит – 0 семестр Заліки 1 семестри стаціонар, 1-2 заочний	Самостійна робота:	
	Денне – 42	Заочне – 76

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу:

- дати студентам систему знань та навичок, необхідних для розуміння основних засобів музичної виразності;
- дати студентам необхідні знання щодо музики як мистецтва і мелодії як головного засобу музичної виразності;
- розширити музичний кругозір, збагатити загальнокультурний рівень студентів;
- сприяти розвитку професійних навичок, свідомому відношенню до тексту музичних творів.

Завдання курсу:

- сформувати свідоме сприйняття музики;
- формування у студентів елементарних музично-технічних навичок, необхідних як під час вивчення курсу, так і в подальшому музичному розвитку;
- опанування основними засобами музичної виразності (спочатку в ізольованому виді, а потім у їх взаємозв'язках);
- підготовлення до практичних робіт в курсі сольфеджіо, гармонії, аналізу музичних творів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Аналіз музичних творів» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 14 СК 3, 4, 5, 7, 10, 11, 12, 13

- **ЗК1** Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- **ЗК 2** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК3** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК4** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК5** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК6** Навички міжособистісної взаємодії.
- **ЗК8** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК9** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК12** Здатність працювати автономно.
- **ЗК14** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- **СК3** Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

- **СК4** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- **СК5** Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- **СК7** Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- **СК10** Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- **СК11** Здатність оперувати професійною термінологією.
- **СК12** Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- **СК13** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни :

- Середня спеціалізована музична освіта або диплом молодшого спеціаліста
- Обов'язкове попереднє вивчення в обсязі 8 класів ДМШ предметів сольфеджію, музичної літератури.

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми **«Інструментальне виконавство (за видами)»** вивчення навчальної дисципліни «Теорія музики» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7

Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПНР 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПНР 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПНР 17

4.1. Після опанування навчальної дисципліни «Теорія музики» студенти повинні:

знати:

- нотне письмо;
- літерне позначення звуків;
- енгармонічну заміну звуків;
- значення мелодії та її будову;
- лади: мажор і мінор та народні лади;
- тональності квартово-квінтового кола;
- ключові знаки тональностей;
- метро-ритмічну організацію музики;
- прості інтервали поза ладом і в ладу;
- акорди (тризуки, септакорди) поза ладом і в ладу;
- типи тональних співвідношень;
- ладову альтерацію та хроматичну гаму;
- хроматичні інтервали та альтеровані інтервали та акорди;
- розуміти модуляцію та відхилення;
- мелізми та їх розшифровку;
- транспонування та способи транспонування;
- основні музичні темпи та терміни.

вміти:

- записувати звуки на нотному стані у різних октавах, ключах;
- аналізувати просту мелодію;
- будувати та визначати три види мажору та мінору;
- будувати та визначати лади народної музики;
- знаходити паралельні, одноіменні, енгармонічні, однотерцеві тональності;
- визначати тональність наданого музичного фрагменту;
- визначати розмір у наданих нотних прикладах;
- розділяти на такти нотні приклади з зазначенім розміром;
- виконувати групування нот в тактах, згідно розміру;
- будувати (письмово та на фортепіано) всі прості інтервали з оберненнями;
- визначати прості та складені інтервали у нотному тексті;
- будувати та визначати у нотному тексті тритони та характерні інтервали

- з розв'язанням;
- будувати та визначати від даного звуку тризвуки чотирьох видів; септакордів семи видів та вміти визначати їх у нотних прикладах;
- будувати тризвуки з оберненнями в ладу, домінантсептакорд з оберненнями та розв'язанням, ввідні септакорди з оберненнями та розв'язаннями;
- септакорд II ступеню з розв'язанням;
- будувати акордові послідовності за цифровкою;
- визначити тональності першого ступеню спорідненості;
- письмово транспонувати мелодію.

5.Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

5.1 Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік у 1 семестрі

5.2 Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЕКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Критерії поточного оцінювання знань студентів

5 A (відмінно)	= 100-90 балів
4 B-C (добре)	= 74-89 балів
3 D-E (задовільно)	= 60-73 бали
2 FX (незадовільно)	= 35-59 з можливістю повторної перездачі
n/a F (незадовільно)	= 0-34 з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної та практичної підготовки із зазначененої теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Перевірка отриманих знань та навиків повинна проводитись на кожному уроці в тій чи іншій формі (письмовій або усній).

Теоретичну частину матеріалу доцільно перевіряти у тестовій формі.

Загальний матеріал курсу розподілено на тринадцять тем.

Підсумковою перевіркою знань на є диференційний залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1

Поточне тестування та самостійна робота						Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Контрольна робота		
T1	T2	T3	T4	T5			
5	5	5	5	5	5	30	

Модуль 2

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4		Контрольна робота	
T6	T7	T8	T9 (початок)	5	5	35
5	5	5	5	5	5	35

Модуль 3

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (зalік)	Сума
Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6				
T9 (закінчення)	T10	T11	T12	T13	10	35
5	5	5	5	5	10	35

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗВУК. МЕЛОДІЯ. МЕТРО-РИТМ.

Тема 1. Вступ. Музичний звук та його властивості. Система нотного письма.

Курс теорії музики як навчальна дисципліна, його зміст та практичне значення. Музичні звуки та шуми. Історія створення нотного письма. Нотний стан. Дві системи назви звуків. Ключі. Октави. Клавіатура фортепіано. Тривалості звуків та пауз, знаки подовження тривалостей. Півтон. Тон. Знаки альтерації. Діатонічні та хроматичні тони і півтони. Енгармонізм. Музичний стрій. Знаки скорочення та спрощення нотного письма.

Тема 2. Мелодія

Значення мелодії. Напрямки руху мелодії. Кульмінація. Загальні відомості про будову музичної мови: період, речення, фраза, мотив.

Тема 3. Метр. Ритм. Темп.

Метро-ритмічна організація музики. особливе значення ритму у народній музиці, сучасній естрадній та джазовій музиці. Прості, складні, мішані, змінні розміри, синкопа та її види, особливі форми поділу тривалостей у тактах. Поліритмія. Основні правила групування нотних тривалостей в тактах. Особливості групування тривалостей у вокальній музиці. Темп, його значення. Позначення темпу італійською мовою.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЛАД. ЛАДИ НАРОДНОЇ МУЗИКИ.

Тема 4. Лад. Тональність.

Короткий огляд історії виникнення ладів від простих монодичних ангемітонних через натуральну діатоніку, мажор, мінор до хроматики та поліладовості. Лад - "інтонаційний словник епохи".

Тема 5. Лади народної музики

Народні лади - лідійський, міксолідійський, дорійський, фрігійський, пентатоніка, думні лади у прикладах ("тройсті музики", танцювальні та чумацькі пісні, думи, твори українських та російських композиторів). Мажоромінор, їх різновиди у класичній музиці та сучасному масовому мистецтві. Поліладовість як провідний принцип музики ХХ століття. "Блюзова гама" - основа джазу.

Модуль 2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ІНТЕРВАЛИ ПОЗА ЛАДОМ І В ЛАДУ.

Тема 6. Інтервали.

Ступенева та тонова величина інтервалів. Обернення інтервалів. прості інтервали. Складені інтервали. Зменшенні та збільшенні інтервали. Консонанси та дисонанси.

Тема 7. Інтервали в умовах ладу.

Інтервали на ступенях натурального мажору і мінору. тритони в натуральніх та гармонічних ладах. Принцип розв'язання інтервалів. Характерні інтервали та їх розв'язання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. АКОРДИ ПОЗА ЛАДОМ І В ЛАДУ

Тема 8. Акорд. Тризвук. Септакорд.

Акорди. Структура акордів. Види акордів. Тризвук, його різновиди. Обернення мажорного та мінорного тризуків, їх різновиди. Обернення септакордів.

Тема 9. Акорди в умовах ладу

Тризвуки та їх обернення на ступенях мажору і мінору. Принципи розв'язання. Головні тризвуки ладу, їх обернення, розв'язання. Зменшенні тризвуки VII, II ступенів у натуральному мажорі і мінорі, їх розв'язання. Збільшений тризвук VI ступеня в гармонічному мажорі та III ступеня в гармонічному мінорі, їх розв'язання. Септакорди на ступенях мажору і мінору. Домінантсептакорд, його обернення, розв'язання. Септакорди VII ступеня, їх обернення та розв'язання двома способами. Септакорд II ступеня, його розв'язання двома способами.

Модуль 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ХРОМАТИЗМ І АЛЬТЕРАЦІЯ. ВІДХИЛЕННЯ І МОДУЛЯЦІЯ.

Тема 10. Типи тональних співвідношень.

Хроматизм. Альтерація. Хроматичні інтервали та альтеровані акорди. Відхилення, модуляція, співставлення. тональність першого ступеня спорідненості. Хроматична гама.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. МЕЛІЗМИ. ТРАНСПОЗИЦІЯ. ПОЗНАЧЕННЯ АКОРДІВ В ЕСТРАДНІЙ МУЗИЦІ І ДЖАЗІ.

Тема 11. Мелізми і їх використання у музиці

Типи мелізмів. Мелізми в українській народній музиці. Мелізми в західноєвропейській музиці.

Тема 12. Позначення акордів в естрадній музиці і джазі.

Особливе значення септакордів в естрадній та джазовій музиці. Використання нонакордів, ундецим- та терцдецимакордів. Дві системи позначення акордів в естрадній музиці та джазі - ступенева та літерно-цифрова. Сім видів септакордів та їх позначення у ступеневій системі. Добавлені та альтеровані тони.

Тема 13. Транспозиція.

Значення транспозиції в музиці. Способи транспозиції.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Звук. Мелодія. Метро-ритм.												
Тема 1. Музичний звук. Його властивості. Нотне письмо.	4		2			2	5		1			4
Тема 2. Мелодія	4		2			2	5		1			4
Тема 3. Метр. Ритм. Темп.	10		4			6	7		1			6
Разом за змістовим модулем 1	18		8			10	17		3			14
Змістовий модуль 2. Лад. Лади народної музики.												
Тема 4. Лад. Тональність	8		4			4	9		1			8
Тема 5. Лади народної музики	8		4			4	9		1			8
Разом за змістовим модулем 2	16		8			8	18		2			16
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Інтервали поза ладом і в ладу												
Тема 6. Інтервали	10		4			6	9		1			8
Тема 7.	12		4			8	9		1			8

Інтервали в умовах ладу												
Разом за змістовим модулем 3	22		8			14	18		2			16
Змістовий модуль 4. Акорди поза ладом і в ладу												
Тема 8. Акорди поза ладом	12		4			8	10		2			8
Тема 9. Акорди в ладу	12		4			8	10		2			8
Разом за змістовим модулем 4	24		8			16	20		4			16
Модуль 3												
Змістовий модуль 5. Хроматизм і альтерація. Відхилення і модуляція.												
Тема 10. Типи тональних співвідношень	8		4			4	3		1			2
Разом за змістовим модулем 5	8		4			4	3		1			2
Змістовий модуль 6. Мелізми. Транспозиція. Позначення акордів в естрадній музиці і джазі.												
Тема 11. Мелізми і їх використання у музиці.	4		2			2	5		1			4
Тема 12. Позначення акордів в естрадній музиці та джазі	4		2			2	5		1			4
Тема 13. Транспозиція	4		2			2	4					4
Разом за змістовим модулем 6	12		6			6	12					12
Усього годин	90		42			48	90		14			76

6.3 Самостійна робота (денна, заочна форми)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин денна ф.	Кількість Годин заочна ф.
1	Тема 1. Музичний звук. Його властивості. Нотне письмо.	2	4
2	Тема 2. Мелодія	2	4
3	Тема 3. Метр. Ритм. Темп.	6	6
4	Тема 4. Лад. Тональність	4	8
5	Тема 5. Лади народної музики	4	8
6	Тема 6. Інтервали	6	8
7	Тема 7. Інтервали в умовах ладу	8	8
8	Тема 8. Акорди поза ладом	8	8
9	Тема 9. Акорди в ладу	8	8
10	Тема 10. Типи тональних співвідношень	4	2
11	Тема 11. Мелізми і їх використання у музиці.	4	2
12	Тема 12. Позначення акордів в естрадній музиці та джазі	2	4
13	Тема 13. Транспозиція	2	4
	Разом	48	76

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Інструменти та обладнання: музичні інструменти фортепіано, бібліотечний фонд, комп'ютерне та програмне забезпечення, мультимедійні засоби у сфері музичної діяльності.

Аудиторний фонд:

- навчальний корпус
- точки бездротового доступу до мережі інтернет
- нотна бібліотека, її структура: читальний зал, абонемент навчальної літератури та нотної літератури;
- навчальні плани;
- навчально-методичні комплекси дисциплін.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.

8. Методичні рекомендації

Курс "Теорія музики" є теоретичною базою всіх спеціалізацій в навчальних закладах культури. Він повинен розширити музичний світогляд

студентів, збагатити їх загальнокультурний рівень, сприяти розвитку професійних навичок.

Викладання предмету включає як лекційну так і практичну частини. Слід підкреслити необхідність надання курсу переважно практичної спрямованості. Теоретичний матеріал, не втрачаючи свого фундаментального значення, повинен стати допоміжним елементом у системі навчання. Виходячи з цього, викладач повинен поєднувати викладання теоретичних положень, правил з їх практичним закріпленням у вигляді виконання різних вправ, ілюстраціями конкретними музичними прикладами.

Музичні приклади доцільно підбирати з репертуару, який студенти виконують на уроках спеціального, додаткового музичного інструменту, диригуванні, оркестру, вивчають на сольфеджіо тощо. Слід також використовувати найкращі зразки народної, української, російської, західноєвропейської та сучасної музики.

Особливу увагу потрібно приділити елементарному аналізу музичних творів, що вивчаються на уроках з предметів спеціалізації.

На уроках необхідно поєднувати різні форми роботи - письмові, усні вправи, вправи за фортепіано. Завдання можуть виконуватись як в класі, так і вдома.

Рекомендовано впроваджувати принцип індивідуалізації навчання, враховуючи ступінь попередньої підготовки студентів.

Методи навчання в курсі "Теорія музики"

1. Пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний.

Використовується під час викладення загальної інформації в таких темах:

1. Історія створення нотного письма.
2. Мелодія.
3. Виникнення ладів. Лади народної музики.
4. Виразне значення інтервалів, акордів.

2. Репродуктивний метод.

Використовується для відпрацювання практичних робіт:

- з побудови :
 1. ладів;
 2. інтервалів (в тональності і від звуку)
 3. акордів (в тональності і від звуку)
- визначення вивчених елементів музичної мови у технічних вправах;
- транспонування мелодій.

3. Метод проблемного викладу.

Використовується для викладу тем:

1. Розв'язання інтервалів в ладу.
2. Характерні інтервали.
3. Тритони.
4. Розв'язання тризвуків, септакордів.

Також застосовуються методи: творчий, аналіз, практичний, компетентністний.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПРЕДМЕТУ „ТЕОРІЯ МУЗИКИ”

I модуль

1. Накреслити частину клавіатури у межах двох октав і позначити у літерній системі всі білі клавіші.
2. Визначити октави, у яких розташовані надані звуки. Відшукати їх на фортепіано і назвати у складовій системі.
3. Від усіх основних ступенів звукоряду побудувати на фортепіано вгору і вниз діатонічні півтони.
4. Від усіх проміжних ступенів звукоряду побудувати вгору і вниз хроматичні півтони.
5. Від усіх проміжних ступенів звукоряду побудувати на фортепіано вгору і вниз діатонічні півтони.
6. Від усіх основних ступенів звукоряду побудувати на фортепіано вгору і вниз хроматичні півтони.
7. Надати всі можливі енгармонічні заміни усім 12 звукам октави. Називати їх знизу вгору і навпаки.
8. Назвати підряд всі 12 звуків октави а) тільки дієзами; б) тільки bemолями.
9. Переписати народну мелодію у басовий, альтовий, теноровий ключі.
10. Від кожного ступеня звукоряду побудувати вгору і вниз всі прості

діатонічні інтервали.

11. Зробити енгармонічну заміну запропонованих інтервалів.
12. Від основних і проміжних ступенів звукоряду будувати на свій розсуд деякі інтервали і робити їх обернення.
13. Визначити інтервали, що утворюються між голосами у двоголосці. (Твір з репертуару за спеціальністю, фортепіано або сольфеджіо)

ІІ модуль

1. Побудувати на фортепіано від усіх основних ступенів всі види тризвуків
2. Побудувати на фортепіано від усіх проміжних ступенів звукоряду всі види тризвуків (вгору і вниз)
3. Від основних ступенів побудувати всі види септакордів.
4. Визначити знаки у тональностях, користуючись закономірністю виникнення останнього дієзу у мажорних дієтних тональностях на VII ступені ладу, а останнього bemолю у мажорних bemольних тональностях на IV ст..
5. Знайти у музичній літературі приклади, що написані: а) у гармонічному мажорі; б) у гармонічному мінорі; в) у мелодичному мінорі.
6. Знайти до кожної тональності квантового кола паралельну і одноіменну тональність. Називати ключові знаки.
7. Підібрати на фортепіано знайомі мелодії у різних тональностях. Записати їх нотами.
8. Визначити за групуванням розміри наступних тaktів: В.Хвостенко „Задачи и упражнения по зlementарной теории музыки” розділ III (4), завдання 2 (стор. 57-58)
9. Побудувати на фортепіано і розв’язати тритони (зб.4, зм.5) у тональностях H - dur, Des-dur, Fis-dur, gis-moll, b-moll, dis-moll (36.4 будеться на IV і VI ступенях, а зм.5 на II і VII ступенях)

10. Побудувати на фортепіано і розв'язати характерні інтервали у тональностях A-dur, fis- moll, Es-due, c-moll, E-dur, cis-moll, As-dur, f-moll

11. У тональностях до 4-х знаків в ключі утворювати гармонічні звороти з використанням обернень головних і побічних тризвуків ладу. На дані послідовності складати мелодії.

III модуль

1. Побудувати на фортепіано гармонічні звороти з використанням септакордів та їх обернень.
2. Виконати гармонічний аналіз музичних творів: Р.Шуман. Альбом для юнацтва (7, 9, 18, 24)
3. Визначити лади у народних піснях. Грати ці пісні на фортепіано (див. приклади у зб. В.Хвостенко, стор.230-239).
4. Грати на фортепіано мажорні та мінорні хроматичні гами з назвою звуків від основних та проміжних ступенів звукоряду.
5. Виконати транспозицію у тональності першого ступеня спорідненості самостійно обраних відомих народних пісень.

Рекомендована література

Основна

1. Смаглій Г.А. Теорія музики. Х., «Ранок», 2013
3. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики. «Мелосвіт», 2007
4. Майкл Пілхофер, Холлі Дей. «Теорія музики для чайників». Вид. «Діалектика Вільямс», 2021

Додаткова

1. Виноградов В.Р. "Елементарна теорія музики і сольфеджіо". Частина 2. Видавництво "Музична Україна", К., 1972 р.
2. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики. Х., 2001.
3. Смаглій Г.А.-Маловик Л.В. "Основи теорії музики". Підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтв. Х., "Факт" 2005р.